

Для НПФ властиво формувати портфель, до якого входять об'єкти інвестування з мінімальним ступенем ризику. Тому особливого значення набуває вибір інвестиційних інструментів, використовуючи які НПФ зможуть забезпечити захист грошових коштів населення від інфляційних процесів і при цьому отримувати визначений приріст капіталу. Основні напрями інвестування пенсійних активів на 31.12.2018 – цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабміном (46%), депозити в банках (35,9%), облігації підприємств-резидентів України (9,4%), об'єкти нерухомості (1,7%), банківські метали (0,4%).

Розвиток недержавного пенсійного забезпечення розвивається дуже повільними темпами. Постає необхідність піднімати рівень обізнаності громадян України та керівників підприємств щодо системи пенсійного забезпечення та з'ясування основних причин гальмувань розвитку третього рівня системи пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України №150 від 14 серпня 2003 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>.
2. Про пенсійне забезпечення: Закон України № 1788-12 від 05.11.1991 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>.
3. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України № 3610-17 від 07.07.2011 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfr.gov.ua/>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

Литовченко О. Ю. канд. екон. наук, доцент, *Ляховський В. О.*, магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

У сучасних умовах успішна реалізація цілей і завдань управління ліквідністю банків значною мірою залежить від ефективного використання інформаційних ресурсів. Підвищення рівня інформаційного забезпечення управління банком призводить до збільшення оперативності та адекватності процесу прийняття управлінських рішень, зменшення втрат від реалізації ризиків ліквідності, наслідком чого є зростання показників ефективності діяльності та стабілізація фінансового стану банку. Для забезпечення проведення комплексного та детального аналізу управління ліквідністю банками України використовуються всі види планової, нормативної, фінансової, статистичної, облікової, методичної, довідкової та інших видів інформації.

За джерелом походження інформація, яка використовується банком під час аналізу ліквідності, поділяється на: планову (фінансові плани різних рівнів, нормативи, ліміти, норми та платіжні календарі); облікову (дані бухгалтерського, податкового, статистичного та оперативного обліку, управлінської та інших видів звітностей, первинну облікову інформацію); позаоблікову (внутрішньо-нормативні документи, контрольні дані, аналітичні записки тощо).

Для менеджменту банку важливим є поділ інформації на зовнішню та внутрішню. Саме ці види використовуються керівниками для прийняття управлінських рішень. Зовнішня інформація має ключове значення, вона є складною за структурою і великою за обсягами та включає в себе інформацію щодо середовища, в якому функціонує банк, а також нормативну і правову базу України [1].

Зовнішня інформація характеризує зовнішнє середовище та методичні прийоми й джерела, за допомогою яких менеджмент банку може отримати всю необхідну інформацію щодо тих подій та ситуацій, які складаються на ринку та в зовнішньому середовищі взагалі і мають свій вплив на ліквідність банку. До неї традиційно відносять інформацію про конкурентне середовище, основні індикатори, експертні прогнози щодо стану економіки, рейтинги та оцінки банків незалежними експертами, отримані з Інтернету, радіо та інших засобів масової інформації, з офіційних державних видань та сайтів, матеріалів спеціальних аналітичних оглядів, а також усну інформацію. Зовнішня інформація банку використовується з метою прогнозування основних параметрів розвитку банку з урахуванням його стратегії.

Внутрішня інформація характеризує всі процеси та явища, стан та інше, які виражаються через фактичну інформацію, а також нормативно-плановими, довідковими, договірними й іншими даними. Внутрішня інформація складається з таких підсистем: підсистема облікових даних (дані фінансового, статистичного, управлінського обліку і звітності), підсистема планових даних (короткострокові, середньострокові та довгострокові), підсистема даних контролю (аудиторські висновки, акти ревізії, аналітичні звіти) та підсистема внутрішнього забезпечення (внутрішні положення банку та облікова політика).

Провідна роль в інформаційному забезпеченні аналізу належить фінансовому обліку і звітності, в яких найповніше відображаються господарські явища, процеси, їхні результати. Сучасний і повний аналіз даних первинних і зведених облікових реєстрів та звітності забезпечує вжиття необхідних коригувальних заходів, спрямованих на досягнення кращих результатів діяльності банку [2].

Управлінська звітність банку є комерційною таємницею і формується на основі даних, отриманих шляхом аналізу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. До зовнішніх факторів відноситься економічне середовище, в якому функціонує банк. Що стосується внутрішніх факторів, то вони залежать від цілей банку та наявних у нього ресурсів і поділяються на фінансові і не фінансові. До фінансових входять ризик зміни процентної ставки, кредитний, валютний та ринковий. До не фінансових – стратегічний, репутацій, операційно-

технологічний та юридичний ризики. Зовнішня інформація включає в себе інформацію щодо середовища, в якому функціонує банк, а також нормативну і правову базу України [3].

Окрему підсистему інформаційного забезпечення складають фінансові та статистичні форми звітності банку. До фінансових форм звітності управління ліквідністю банку відносять: звіт про фінансовий стан (квартальний та річний); звіт про фінансові результати (квартальний та річний); звіт про рух грошових коштів (квартальний та річний); примітки до річної фінансової звітності.

До статистичних форм звітності управління ліквідністю банку відносять: форма 1Д «Баланс» (щоденна); форма 618 «Звіт про залишки коштів, що розміщені в інших банках та залучені від інших банків» (декадна); форма 631 «Звіт про структуру активів і пасивів за строками» (декадна); форма 611 «Звіт про дотримання економічних нормативів» (місячна); форма 362 «Звіт про залишки за депозитними зобов'язаннями (класифікація за формами власності)» (місячна); форма 363 «Звіт про цінні папери, емітовані банком та залишки за іншою заборгованістю банку (класифікація за секторами економіки)» (місячна); форма 614 «Звіт про найбільших учасників контрагентів банку» (місячна); форма 613 «Звіт про концентрацію ризиків за активними операціями банку з контрагентами та інсайдерами» та інші.

Отже, варто зробити висновок, що під час проведення аналізу управління ліквідністю банку використовуються системи зовнішньої та внутрішньої інформації, кожна з яких об'єднує у собі дані, вивчаючи та прогнозуючи які, менеджмент зможе ефективно управляти нею.

Дієвість аналізу ліквідності значною мірою залежить від раціональної організації аналітичного процесу. Склад суб'єктів аналізу управління ліквідністю банку доцільно розділяти на суб'єктів, котрі користуються результатами аналізу (менеджери, що здійснюють управління ліквідністю банку на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях), та тих, хто безпосередньо його здійснює (спеціалізована аналітична служба банку чи виконавець в межах окремої одиниці організаційної структури банку).

Аналіз, що охоплює всі процеси фінансово-господарської діяльності банку, є невід'ємною складовою його організаційно-управлінської системи. Для підвищення ефективності аналітичної роботи в банку створюють спеціальний підрозділ – фінансово-аналітичну службу. Організаційна структура фінансово-аналітичної служби банку формується з урахуванням вибраної стратегії та певних принципів управління (дотримання норм керованості, делегування повноважень, формування оптимальних інформаційних потоків), але, насамперед, залежить від організаційної моделі побудови банку. Метою створення фінансово-аналітичної служби в банку є підвищення ефективності його діяльності через прийняття обґрунтованих оперативних і стратегічних управлінських рішень. Організаційна структура фінансово-аналітичної служби банку має бути спрямована на послідовну реалізацію класичних функцій управлінського процесу, таких як аналіз, планування, регулювання, контроль. Водночас, організація діяльності фінансово-аналітичної служби залежить й від структури самого банку. У невеликому банку аналітичну роботу можна

сконцентрувати в одному спеціалізованому структурному підрозділі (відділ аналізу).

У банку з розгалуженою мережею філій і регіональних відділень доцільніше й аналітичну службу організувати в такий спосіб, створивши відділи аналізу в кожному окремому підрозділі. Такі відділи виконують конкретні завдання, що постають перед ними, відповідають за збирання первинної аналітичної інформації та формування локальних баз даних. Таким чином склад суб'єктів аналізу ліквідності банку доцільно розділяти на суб'єктів, котрі користуються результатами аналізу (менеджери, що здійснюють управління ліквідністю банку на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях), та тих, хто безпосередньо його здійснює (спеціалізована аналітична служба банку чи виконавець в межах окремої одиниці організаційної структури банку).

Список використаних джерел:

1. Пернарівський О. В. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку [Текст] / О. В. Пернарівський // Вісник Національного банку України. – 2006. – №10. – С. 26-29.
2. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку : навч. посібн. / Л. О. Примостка. – Київ : КНЕУ, 2004. – 468 с.
3. Ребрик Ю. С. Фактори ліквідності банку та механізм їх впливу [Електронний ресурс] / Ю. С. Ребрик. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/5279/1/Rebryk_Factory%20liquidity.pdf

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА СТИКАХ ФІНАНСОВОЇ І БУХГАЛТЕРСЬКОЇ НАУКИ

Лізунова Д. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства

Відомо, що частіше вирішення проблем практики забезпечується на стиках наук. Проте, точні науки (математика, фізика, хімія і т. д.), маючи сталі версії теорій, повніше використовують цей шлях, ніж суспільні науки (право, економіка і т. д.), де слабша версія теорій мала б стимулювати саме такий напрям їх розвитку. Так, у західній економічній науці у XX ст. з'являються інституціональна теорія (поєднуючи економіку – психологію – право), «біологічна метафора в економіці» та багато інших доктрин, що вирішували ті чи інші проблеми ринкової економіки.

Сьогодні у розвиненому світі, як і в Україні набирає ваги парадигма «бухгалтерського імперіалізму».

В Україні розв'язанню проблем на стиках економічних наук не приділяється належної уваги. Більшість провідних економістів країни недооцінюють потенціал бухгалтерської науки і практики та не бачать потреби застосування її методів й інструментарію при розробці стратегії, програм або